

Grundtvigs
Højskole
Frederiksborg

Hillerød 2020

Redaktion:

Ole Vind

Tryk:

BUCHS AS

Eftertryk tilladt med kildeangivelse

Fotos:

Forside: Morgensang juni 2020. Stolene spredt og sprit på flyglet
og side 5-11, 15, 16, 23, 25, 28, 33, 38, 46, 48-54, 63 : Joachim Adrian

4, 40, 53, 71: Ole Vind

17: Henrik Ole Jensen

18: Søren Therkelsen

36, 43, 58, 61: Peter Grosen

70: Kenneth Andersen

Grundtvigs Højskole Frederiksborg

Frederiksværksgade 147,

3400 Hillerød.

www.grundtvigs.dk

e-mail: info@grundtvigs.dk

tlf.: +45 4826 8700

Indhold

En hilsen fra skolen	
<i>Jakob Mejlhede Nielsen</i>	4
Begtrups harpe	
<i>Ole Vind</i>	7
Ny formand for bestyrelsen.....	17
Forsikringstanken	
<i>Kim Faurschou</i>	19
Højskole i en coronatid – årets gang 2019-20	
<i>Jakob Mejlhede Nielsen</i>	23
Referat af skolekredsens årsmøde 2020	
<i>Anders Uhrskov</i>	34
Afsked med Jens N. Christiansen.....	44
Et portræt	
<i>Kræsten Byskov</i>	46
Skolens medarbejdere pr. 1. nov. 2020	48
Bestyrelsen og skolekredsens medlemmer.....	55
Elevliste.....	59
Jubilarmøde 12. juni 2021	66
Grundtvigselever 2020..... læs bagfra	

En hilsen fra skolen

Den 16. oktober 1895 åbnede Holger Begtrup Frederiksborg højskole og vi kan derfor fejre vores 125 års jubilæum. Jubilæet skulle have været fejret todelt. Dels den officielle fejring i forbindelse med skolekredsmødet for bestyrelse, skolekreds, jubilarer og inviterede gæster, hvor vi samtidigt også skulle markere at Jens N. Christiansen stoppede i Grundtvigs Højskole Frederiksborgs bestyrelse. Dels en fejring på selve dagen med eleverne og deres inviterede gæster i form af en kulturfestival – Grundtland. Begge arrangementer måtte dog pga. Covid-19 aflyses for gæster udefra.

Jubilæet har vi dog kunnet markere på anden vis. Vi har sammen med Vartov Valgmenighed fået leder af Danmarks Radios pigeor Philip Faber til at komponere nye melodier til 9 af Grundtvigs sange og salmer – herunder til skolens sang ”Hvad solskin er for det sorte muld”. Philip har gennem flere år været kursusleder på et korkursus på højskolen og han blev for alvor landskendt da han under nedlukningen af Danmark i foråret forestod morgensang hver morgen på DR-TV.

Vi ved ikke om nogle af Philip Fabers nye melodier kommer med i den 19. udgave af

*Fra jubilæumsdagen 16. oktober 2020.
Forstanderen og fotolærer Joachim Adrian*

Højskolesangbogen, som vi ser frem til. Den udkommer den 12. november. Den bliver udvidet fra 572 numre til 601, så selvom der er plads til ca. 150 nye sange og eller melodier, så skal vi kun tage afsked med ca. 125. Vi har allerede forudbestilt sangbogen til skolen og takker i den forbindelse Frederiksborg Valgmenighed for bidraget på 10.000 kr. til indkøb af sangbøger.

Den anden markering af jubilæet sidder du med i hænderne i form af årsskriftet. Vi har i anledning af jubilæet bedt Ole Vind skrive en ny artikel om Holger Begtrup og Frederiksborg Højskoles historie. Den tager udgangspunkt i Begtrups valg af folkevissen ”Harpens Kraft” som motto for Frederiksborg Højskoles virke.

Det bliver så også det sidste årsskrift i fysisk form. Vi vælger fremover efter aftale med elevforeningen at lave årsskriftet i en elektronisk form. Baggrunden er dels at tryk og porto er elevforeningens langt største udgift og at det deraf følgende kontingent medvirker til et faldende medlemstal i Elevforeningen.

Man vil derfor fremover indføre at det er gratis at være med i elevforeningen og håber dermed at

få langt større medlemstal og kunne være med til i endnu højere grad at kunne leve op til målsætningen om at være bindeled mellem tidligere elever og højskolen.

Der vil dog stadig være mulighed for at give frivillige tilskud til den legatpulje som elevforeningen administrerer. Her kan elevforeningen støtte elever økonomisk som gerne vil på et langt kursus på højskolen, men som har svært ved at finansiere dette. Denne mulighed er meget vigtig – både for de elever som modtager støtte men også for skolen da støttemuligheden er med til at sikre en større mangfoldighed.

Med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår.

Jakob Mejlhede Nielsen

Forstander

Fra jubilæumsdagen 16. okt. 2020

Begtrups egetræ, juni 2020

Begtrups harpe

Frederiksborg Højskole, i dag Grundtvigs Højskole Frederiksborg, har i år kunnet fejre sit 125 års jubilæum. Bygningerne er nye, men i parken står stadig det egetræ, som Holger Begtrup hentede spiren til fra sin slægts hjemstavn, landsbyen Begtrup på Mols. Selv var han født som præstesøn i Birkerød, og efter sin teologiske eksamen og nogle års virke på Askov Højskole, vendte han hjem til Nordsjælland for her at grundlægge sin egen højskole.

Over skolen drejer stadig vejrfløjen med motivet fra folkevisen 'Harpens Kraft' om Villemand, der med sin harpes klang redder sin brud ud af troldens arme. I motivet så Begtrup "et udtryk for folkehøjskolens gerning i vort folk. Vi skal slå harpen så kønt og så kraftigt, at ungdommen, der mer eller mindre har tabt sig i verdslighedens plumrede vande, kan blive løftet op til sans for et højere liv med åndens glæder".

Ifølge Begtrup har harpen mange strenge. Til de vigtigste hører sangen og tonesproget, litteraturen og historien. Allerførst kom sangen og tonernes magt: "Man hører stundom sige, at de unge ikke lærer andet på vore højskoler end at synge. Og jeg svarer dertil, at lærer de kun det til gavns, så er det også hele opholdet værd. Det er kun trollden nede i dyndet, der hvæser, at sang ingen nytte gør".

Ved at synge i flok om fædreland og modersmål, ånd, frihed og den store vide verden løftes de unge ud af deres egen snævre, hjemlige kreds og op til delagtighed i den store virkelighed, hvor hver enkelt skal "finde sin vej og gøre sin indsats i slægtens store fælles virke" med Begtrups ord.

Han havde fra sin tid i Askov fået ry som højskolens 'mytetræber', der havde taget afstand fra Grundtvigs brug af den nordiske mytologi til livsoplysning. I stedet valgte han nyere, mere realistisk litteratur. Han var ikke bange for tidens naturalistiske ideer, der med naturvidenskaben, Darwin, George Brandes og andre 'fritænkere' truede den traditionelle kristne kultur.

Han provokerede de bibeltroende ved at erklære, at nyere dansk litteratur kunne give tidens ungdom en dybere livsoplysning end Mosebøgerne. Begtrup var dog så troende som nogen. Han skelnede med Grundtvig mellem kirke og skole, men klangbunden for livet på Frederiksborg Højskole var kristendommen i den særlige udformning i 'grundtvigianismen'.

For Grundtvig var kristendommens grundlag ikke Bibelen, men den mundtlige trosbekendelse, som var ældre end Bibelen og gik tilbage til de første disciple, der havde bekendt sig til Kristus som

Holger Begtrup (1859-1937)
Maleri af Johs. Ottesen 1926

deres herre. Bibelens ord og kirkens lære var senere vidnesbyrd om troen.

Harpen har flere strenge, og for Begtrup var den længste, med den dybeste klang, historien: ”For os er den et levende liv, et skummende hav med dybe strømme i solens glans. Ja, den er selve den store virkelighed, sådan som den bevares i menneskets

minde. Vi stiller os med vores lærlinge ved bredden af dette hav og søger at åbne deres øren for bølgernes kvad”.

De historiske strenge kunne slås an blødt, så de dirrede længe, eller hårdt, så tonen blev kort og kraftig. Det gælder især, når man nåede frem til nutiden og dens strid. Da har tonen mere af vandfaldets larm end af havets brusen – men det er just til nutidens liv, at tonerne skal vække ungdommen, så den ser ud over egne interesser og inspireres til en ”indsats i slægtens store fælles virke”.

Hovedindholdet fra sine foredrag udgav Begtrup i det store værk, *Det danske folks historie i det 19. århundrede I-IV* fra 1909-14. Det er historien om Danmark i folkelighedens århundrede, som også var Grundtvigs, folkestyrets, højskolens og andelsbevægelsens århundrede. Til historien hørte også de slesvigske krige og 1864, men hovedvægten lå på åndslivet.

Begtrup fortalte gerne og længe om digtere som Oehlenschläger, Grundtvig, Ingemann, H. C. Andersen, Blicher og ikke mindst Fr. Paludan-Müller og hans store versroman *Adam Homo* fra 1849. I historien om forholdet mellem den svage helt Adam og den stærke, fromme Alma Stjerne fandt Begtrup en dyb moralsk-kristelig livsoplysning.

Grundmelodien fra Begtrups harpe var fortællingen om det danske folks fremskridt på lysets vej. Han slog sin harpe gennem 30 år før han i 1925

overlod skolen og forstanderposten til sin søn Frederik Begtrup og byggede villaen Æbelholt, hvor han boede til sin død i 1937.

Frederik Begtrup var ikke så veltalende som sin fader, og 1930'erne blev en kritisk tid for højskolen. Byernes vækst, industri og fabriksliv, arbejdsløshed og landbrugskrise kastede skygger over det danske folk på lysets vej. Skolens elevtal daledede. Og i 1934 stod højskolen på fallittens rand.

Skolen blev reddet, da den blev solgt til C. P. O. Christiansen, kaldet CPO, og hans hustru Margrethe, kaldet Pip, begge lærere ved Askov Højskole. De fortsatte som forstanderpar, da skolen i 1937 blev solgt til Grundtvigs Højskole, der var oprettet i København i 1856 og fra 1890-1937 havde haft til huse i Kgs. Lyngby.

En nynordisk melodi

Lige siden Begtrups tid er harpens strenge slået an på Frederiksborg Højskole. Klang og grundmelodien er skiftet med tidsånden og skiftende forstanderpersonligheder. Men harpen er aldrig forstummet.

Med CPO og Pip ved roret fik harpen en ny melodi, idet Begtrups danske horisont blev udvidet. CPO var cand. mag. i historie og Første Verdenskrigs vanvid havde lært ham, at ”vi fra førkrigstidens indre og stille danske farvande nu tvinges ud på de store historiske bølger”.

Niels Skovgaards tegning til smeden, der fremstillede højskolens vejrføj.

Han fortalte om Danmarks historie i nordisk, europæisk og global sammenhæng. Han nåede at opleve også Anden Verdenskrig, atombomben over Hiroshima og oprettelsen af FN. Det styrkede hans overbevisning om, at historie i højskolen måtte betyde verdenshistorie. Heri så han sig også som fornyer af Grundtvigs eget historiesyn.

Han fulgte dog ikke Grundtvigs syn med den oldnordiske mytologis profetiske rolle. Han havde skabt sit eget ’nynordiske’ syn, der i stedet lagde vægt på det kristne Norden og dets nyeste historie.

Harpens melodi blev fortællingen om de enkelte nordiske folks vej til at leve i frihed, selvstændighed og fred med hinanden. I modsætning til de germanske folkestammer, der blev tvangssamlet og ensrettet i Tyskland.

CPO var ikke grundtvigianer, men præget af en gammeldags kristentro uden interesse for teologiske stridigheder - nærmest en økumenisk kristendom med dyb respekt også for den katolske kirke og dens historie.

Ud fra sit kristne, nynordiske historiesyn gjorde CPO forbindelsen med Sverige og Norge gennem gæstelærere, udvekslinger og undervisning i norsk og svensk litteratur og historie til en hovedsag for højskolen. Heri lå også en front vendt mod de totalitære strømninger fra det fascistiske Italien og det nazistiske Tyskland.

Hvor CPO talte begejstret i foredragssalen, så udfyldte hans hustru den traditionelle rolle som 'højskolemor' – og mere til. Hun ledede arbejdet såvel på kontor som i køkken, og så underviste hun og holdt foredrag fra talerstolen.

Her var hendes emner det personlige og nære, gerne i gennemgang af litteratur - fx Sigrid Undset og Selma Lagerlöf. Pip så det som sin opgave at værne om livets bærende traditioner som troskab i ægteskab og familieliv, pligtfølelse i arbejdslivet og respekt for menighedslivet. Tonen fra hendes foredrag hørte til harpens grundmelodi.

CPO fratrådte som forstander i 1951 på grund af dårligt hjerte og døde samme efterår. Pip hjalp bestyrelsen med at finde et nyt forstanderpar, der kunne føre skolen videre i den hidtidige ånd. Efter hendes råd ansatte bestyrelsen Karen og Søren Haugstrup Jensen, ansat ved Ry Højskole siden 1937.

Haugstrup var cand. mag. i dansk og fortsatte den dansk-nordiske linje med skiftende norske og svenske gæstelærere. Han fastholdt også traditionen med morgenandagt med Fadervor. Tilsyneladende var alt ved det gamle, men en ny tid bankede på døren i 1950'erne. Tidsånden var præget af den kolde krig, atomoprustningen, teknikkens hastige udvikling, den amerikaniserede underholdningsindustri, arbejdets mekanisering og afvandringen fra land til by.

Grundtvigs portræt hang stadig i højskolens spisesal, men mere i pagt med tidsånden var Grundtvigs modpol, Søren Kierkegaard, der efter 1945 blev verdensberømt som inspirator for tidens modefilosofi, eksistentialismen. Den kom med et budskab om menneskets frihed fra historiske traditioner, men også en frihed, der betød ubodelig ensomhed, angst og et tyngende ansvar. Her var det så, at tidens krisebevidste forfattere vandt genklang i højskolen. Martin A. Hansen, H. C. Branner, Paul la Cour, Ole Wivel, Frank Jæger og flere tolkede tidens usikkerhed.

Minderelief for CPO og hans hustru, udført af billedhuggeren Axel Poulsen, blev sat op i 1956 ved 100-årsjubilæet for Grundtvigs Højskole, der købte Frederiksborg Højskole i 1937.

Købet var i høj grad begrundet ved, at Begtrup var Grundtvigkenderen frem for nogen, og at CPO og Pip repræsenterede den grundtvigske højskoletradition på bedste vis.

CPO og Pip var særlig kendt for deres nordiske engagement. Linjerne på pladen stammer fra en strofe i den norske digter J. S. Welhavens (1807-73) digt fra 1859: Ganymedes. Digtet handler om den unge kongesøn fra Troja, der er ved at sprænges af længsel efter udsyn over verden. Da gribes han af Zeus, der i en ørns skikkelse løfter ham til Olympens højde og 'til store syner over jodens dal'. Strofen lyder i sin helhed.

*Og salig pristest han af jordens børn,
og end i tusind skjaldekvad det klinger:
Salig den isse, som begejstrings ørn
har suset over med de brede vinger!
Salig den strid, at være gennembævet
af stærkest higen under vanmagts kval,
og dog tilsidst at vorde mægtigt hævet
til store syner over jordens dal!*

Tidsskriftet Heretica var i pagt med højskolens søgen efter åndelige pejlemærker i en ny tid.

Melodien fra Haugstrups harpe kan fornemmes i hans kommentar i 1963 til Klaus Ribbjergs modernistiske digt fra 1961, ”Camouflage”. Heri fandt han en tidstypisk opløsning af både sprog og mening, en opløsning med baggrund i tidens usikkerhed og krise. Haugstrup læste det som en ægte protest mod meningsløsheden, men en afmægtig og gold protest, hvis ikke digteren turde vedkende sig en sproglig solidaritet med samtiden og en historisk solidaritet med fortiden.

I forhold til CPOs tid var melodien fra Haugstrups harpe ikke så højstemt, men nedtonet og lavmælt. Den kristne klangbund var stadig en selvfølge, men blev af Haugstrup fremført nok så blufærdigt, som når han citerede digteren Nis Petersen for ”stiltfærdigt at sige, at enhver af os er udstyret med et kompas, der peger i retning af Gud”.

Mens skolen fortsat blev fyldt hver vinter, så svigtede tilgangen til pigeskolen om sommeren i løbet af 1950’erne. Tilbagegangen var et første varsel om de store forandringer, der ti år senere skulle slå igennem – i højskolen som i skoleverdenen og samfundet i øvrigt.

I det mytiske årstal 1968 nedlagde man sommer-skolen til fordel for fire måneders efterårsskole og fire måneders forårsskole, begge for begge køn, ligesom det havde været tilfældet for vinterskolen

siden 1934. Ungdomsoprørets protest mod blind autoritetstro og krav om medbestemmelse gav muligheder for højskolen som fri skole uden statsbestemt pensum. Oprøret ønskede sig samfundsanalyse frem for modernistisk lyrik, gruppearbejde frem for enetale, sang og dans, musik og teater – og alt det var der plads til på højskolen.

Tonen fra 1968

Fra harpen på Frederiksborg lød nu de nye toner: personlig frihed, medbestemmelse, demokrati. Der blev en ny frihed i forhold til alkohol og i forholdet mellem kønnene og frit valg frem for fælles foredrag og obligatoriske dansktimer. Nu bestod størstedelen af timeplanen af valgfag – herunder mange kreative og musiske fag. Morgensangen blev bibeholdt, men uden Fadervor, og i demokratiets navn blev elevråd og fællesmøder en vigtig del af ugeplanen.

Højskolen blev i kølvandet på 1968 attraktiv for den byungdom, som højskolen ikke før havde tiltrukket: Den fandt her et frirum for musisk-kreative udfoldelser og samfundsengagement, sex og samtaler, forelæsnings og frihed for forældrekontrol. Ungdomsoprøret gav nyt liv til en bondehøjskole, hvis eksistens ellers var truet af landbokulturens undergang. Haugstrup valgte at fratræde som forstander fra sommeren 1974 for at fortsætte som lærer ved skolen. Nyt forstanderpar blev Svend Erik og Agnete Bjerre, tidligere lærere ved skolen. De havde fra 1964 til 1973

ledet U-landshøjskolen - eller Rural Development College - i Holte, Bjerre havde selv været elev på Hal Kochs Krogerup Højskole, der siden starten i 1946 i særlig grad lagde vægt på demokrati og medborger-skab frem for højskolernes traditionelt kristelige og nationale sigte. Bjerre havde derudover været for-mand for Dansk Ungdoms Fællesråd.

Højskolen fik også i 1974 en ny, mere demokratisk fundats med en skolekreds, bestående af repræsentan-ter for elevholdene og en udvidet bestyrelse med ny formand: Jens N. Christiansen, tidligere elev på sko-len, cand. oecon. og administrationschef på det nyop-rettede Roskilde Universitetscenter. Jens har været formand lige siden indtil han i 2020 afløstes af Jes Fabricius Møller, tidligere lærer på skolen, dr. phil. og lektor i historie ved Københavns Universitet.

Med Agnete og Svend Erik fik harpen en mere international melodi med vægt på oplysning om FN, international politik og ikke mindst det, der dengang hed 'u-landene'. Skolen tilbød nu undervisning i dansk for udlændinge med Agnete Bjerre som hovedlærer. Med udenlandske elever, herunder skiftende grupper af flygtninge, fik hverdagen en videre horisont.

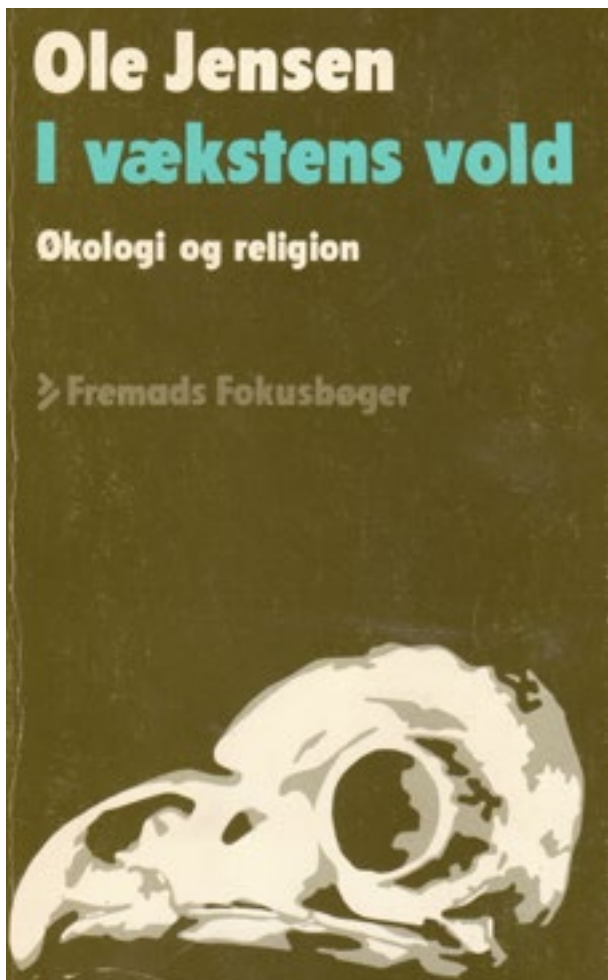
Studieture til byer som Prag, Paris og Berlin blev en del af højskoleopholdet. Det var i Bjerres tid, at skolen fandt sin nye form efter landbokulturens nedgang. Det blev en skole for sekulariseret byungdom. Har-pens klang blev flerstemmig, men grundmelodien bar præg af Bjerres fokus på demokrati og global politik.

Bjerres trak sig tilbage som forstanderpar i 1985, og nu ansattes som forstander domprovst, dr. theol. Ole Jensen, tidligere professor i teologi ved Københavns Universitet. Han videreførte den hidtidige linje, men fra harpen lød også nye toner. Som teolog var han kendt fra den offentlige debat, ikke mindst med bogen fra 1976 "I vækstens vold. Økologi og religion".

Bogen gør – i pagt med tonen fra 1968 - op med Vestens materialistiske vækstideologi, der koster dyrt i forhold til ikke blot natur og miljø, men også til kulturer med et mere ydmygt natursyn. Bogen gør rede for, at kristendommen har en stor del af ansvaret for de økologiske katastrofer med sit syn på menne-sket som hævet over den sjælløse natur, der ifølge Første Mosebog er givet mennesket at herske over.

Heroverfor sætter Ole Jensen en fornyet kristen-dom med inspiration fra sin teologiske læremester K. E. Løgstrups såkaldte skabelsesteologi. Heri har men-

Ole Jensens bog fra 1976 er i dag så aktuel som nogensinde.

nesket et etisk ansvar, der rækker videre end til mennesket, nemlig til hele den gudskabte natur.

I bogen ”I vækstens vold” finder man harpens nye grundmelodi. Med Ole Jensen blev kristendommen igen en tydelig tone, men nu ikke som før 1968 som selvfølgelig tradition, men som emne for bevidst og reflekteret oplysning.

Ole Jensen fratrådte som forstander i 1992 og blev ansat som rektor for præsternes efteruddannelse. Som hans afløser ansattes Erling Christiansen, læreruddannet fra Den Fri Lærerskole i Ollerup og ansat ved Grundtvigs Højskole, først som praktikant i Haugstrups tid fra 1971-72, og siden fast ansat siden 1974.

Erling videreførte linjen fra Ole Jensens tid, men fulgte også op på Haugstrups højskolesyn med sin optagethed af dansk litteratur med forfattere som Erik Aalbæk Jensen, Svend Aage Madsen og Tage Skou-Hansen. Han fandt dertil livsoplysning i fortællinger fra filmens verden – såvel John Fords westerns som Bergmans klassikere.

Europæisk demokrati

Erling fratrådte som forstander med udgangen af 2001 for at fortsætte som lærer ved skolen. I august 2002 tiltrådte skolens nuværende forstander, Jakob Mejlhede Nielsen, som var højskolelærer på Brandbjerg Højskole.

For Jakob, som er cand. mag. i samfundsfag og historie, hører demokratisk dannelse og medbor-

gerskab til de vigtigste strenge på højskolens harpe. Fag som dansk og international politik fik god plads og særligt det europæiske demokrati i EU blev sat på dagsordenen, blandt andet med studieture til Bruxelles.

Højskolen lægger hus til debatter op til kommunal-, folketings- og europaparlamentsvalg. Deltagelse i Ungdommens Folkemøde i København såvel som Folkemødet på Bornholm vægtes højt. Skolen lagde i 2017 hus til det store UNLEASH projekt, hvor 1000 udvalgte unge fra hele verden fordelt på 10 danske højskoler arbejdede med FNs bæredygtighedsmål. Studieture gik nu ud over Europas grænser: Washington og New York, Marrakech og Tokyo – altså indtil coronaen i 2020!

De grundtvigske højskoler var længe kendt for skepsis og modstand mod Romtraktatens fællesmarked og EU. For Jakob, der er vokset op i Sønderjylland, er det europæiske demokrati, trods alle udfordringer, det bedste håb for fremtiden.

Melodien kan fornemmes i en artikel i skolens årsskrift i 2003, hvor Jakob skriver om EUs historie. Han skriver her om ”en i en bredere offentlighed ukendt fransk bureaukrat, som brugte sit liv til at se ud over sine egne og sin nations interesser for at arbejde for et fælles europæisk bedste, og samtidig fik skabt resultater. Hans navn var Jean Monnet”.

Hvor CPOs nynordiske syn havde front mod tidens totalitære toner fra syd, så støtter Jakob det europæi-

ske samarbejde i EU, der blev indledt på baggrund af en verdenskrigs rædsler. Et samarbejde, der nu i 75-året for krigsafslutningen er så udfordret som nogensinde, hvad der kun gør de dybeste toner fra harpens historiske strenge så meget mere påtrængende.

Men harpen har heldigvis også mange andre strenge, og i dag slås de ikke kun an af forstander og lærere, men også af elever. Det gælder morgensamlinger og det gælder i fagene. Der læses litteratur, men elever skriver selv i skriveværksted.

Begtrups talerstol

Man ser film, men fotograferer og laver selv film. Man læser aviser og hører radio, men producerer selv journalistik og radio. Man skriver sange, laver musik, tegner og maler og iværksætter sociale projekter i Hillerød.

Fællessangen fylder lige så meget i dag som tidligere. Harpens melodi er mangestemmig, men gennem koret af stemmer høres en genklang fra historien. Fra elever og medarbejdere, der gennem 125 år har fyldt skolen - et brus af stemmer fra sang og samtaler, foredrag og fester, dans og drama, idræt og leg.

Egetræet, vejrflojen og Begtrups talerstol er synlige men stumme minder om Frederiksborg Højskoles fortid. Historien er usynlig - men den lever i genklang fra harpens strenge.

Vi vælger ikke selv, i hvilken historie vi er sat ind - hvor og af hvem vi er født, hvilket fædreland, hvilket modersmål, der blev vores. Men vi kan vælge at gøre vores egen historie større og dybere ved at lytte til harpens ord og toner.

Ole Vind

Minderelief for Holger Begtrup, sat op i 1937 i den nye foredragssal

Ny formand for bestyrelsen

Ved årsskiftet 2019-20 fratrådte Jens N. Christiansen som formand for bestyrelsen for Grundtvigs Højskole Frederiksborg efter ikke mindre end 45 år på posten. Som ny formand tiltrådte Jes Fabricius Møller, der siden 2011 har været medlem af bestyrelsen.

Jes er født i 1966 og uddannet som cand. mag. i historie og filosofi fra Københavns Universitet i 1995. Derefter var Jes højskolelærer i Ryslinge og fra 1996-1999 her på Grundtvigs Højskole. Siden har Jes været knyttet til Københavns Universitet med en ph.d. fra 2002, som post.doc., adjunkt og siden 2008 lektor ved Saxo-instituttet.

Hans primære forskningsområder er kultur-, lærdoms- og kirkehistorie i det 19. og 20. århundrede, herunder Grundtvig og grundtvigianismen. Også monarkiets historie har optaget Jes, der i 2018 blev udnævnt til kongelig ordenshistoriograf.

Jes har et omfattende forfatterskab bag sig. Nævnes og anbefales kan biografien om teologen og højskolemanden Hal Koch fra 2009, der sammen med supplerende afhandlinger skaffede ham titlen

som dr. phil. Nævnes kan også den lille bog *Grundtvigs død* fra 2019 i Aarhus Universitets serie 100 danmarkshistorier.

Jes er gift med Maria Harms, der er sognepræst ved Roskilde Domkirke. De har tre børn på 12, 16 og 20 år.

Ole Vind

Kim ved tavlen

Forsikringstanken

Det føltes egentlig næsten, som var det i går. Men det var i starten af 1990'erne, jeg meldte mig ind i magistrernes fagforening og A-kasse. Jeg tilvalgte også efterlønnen. Efterlønnen var muligheden for at forlade arbejdsmarkedet, når man blev 60 år, hvis man havde 20 års medlemskab af en A-kasse de sidste 25 år. Efterlønnen var populær i det folkelige Danmark, men den var i stor udstrækning upopulær i det politiske Danmark, så efter mange revisioner fik politikerne i 2011 endelig ram på efterlønnen. For mit vedkommende betød det, at jeg kunne gå på efterløn som 65-årig, og der var også en række yderligere restriktioner, så jeg valgte at få udbetalt min forsikringsindbetaling og købe en bil – et fantastisk bytte (ironi kan forekomme).

Tænk, jeg kunne have forladt Grundtvigs Højskole om et halvt år og kastet mig ud i efterlønens fede ferie på en eksotisk sydhavsø med rom i glasset. Nu var det jo kun en forsikring, der stod ikke, at jeg skulle gøre det, men jeg mistede da muligheden for den eksotiske oplevelse.

Vi skal dog ikke langt tilbage i historien, før arbejdslivets afslutning ikke tilbød nogle valgmuligheder. Du skal arbejde, indtil du ikke kan længere. Dette har været mottoet for de fleste mennesker indtil slutningen af 1800-tallet. Betydningen af ”ikke kan længere” har også været klar. Man holdt op med at arbejde, fordi man enten var invalideret eller død. Sidst i 1800-tallet betød det måske heller ikke så meget, da middelalderen var under 50 år.

Arbejderbevægelser pressede dog på den etablerede politiske magt i denne periode. Industrierbejdet var hårdt, nedslidende og fyldt med ulykker, så for at borgerliggøre arbejderen besluttede den tyske rigskansler Otto von Bismarck i 1883, at alle over 65 år ville blive tvunget til at trække sig tilbage fra arbejdslivet, og de ville få en pension fra staten.

Ideen om pension var dog opstået allerede i Romerriget, hvor den militære elite fik muligheden for en pension. I 1659 oprettede sjællandske præster den første enkekasse, senere kom enke-

pension til militærfolk og tjenestemænd. Egentlige tjenestemandspensioner kom i 1849, og folkepensionen blev indført i 1957.

Andre former for forsikring opstod i forbindelse med, at skibshandelen med andre verdensdele tog til. Det var en meget stor chance at tage, at sende et skib til en fremmed verden og håbe at det kom hjem ladet med guld eller sjældne krydderier, derfor fordelte man risikoen ved at slå sig sammen og sende flere skibe ud eller ved at danne de første forsikringsselskaber. For eksempel kommer Codans navn fra Sinus Codanus, der er det latinske navn for Østersøen.

Storbranden i København i 1731 førte til de første danske brandforsikringer. I 1761 blev brandforsikring gjort lovpligtig i alle danske købstæder.

Jeg tvivler på, at vikingekrigeren, der drog på togt, spekulerede over at forsikre sig mod, at togtet gik galt. Forsikringstanken kan først gribe en befolkning, når der virkelig er noget at miste.

I dag kan vi forsikre os mod næsten alt. Jeg har fundet eksempler på, at man har tegnet forsikring mod at blive bortført af aliens, poltergeists på et hotel, forsvinden af Tom Jones' brysthår og jordens undergang, den sidste er jeg ikke helt sikker på, hvordan udbetalingen fungerer.

Vores livsmuligheder er i dag så mange, at vi må forsikre os mod, at de ikke realiseres. Det er i dag heller ikke nok med den økonomiske kom-

pensation, vi vil også gerne forsikre os mod at vores liv begrænses af sygdom f.eks. ved at lade os vaccinere. For at undgå en bestemt sygdom påtager man sig en lille risiko, der gerne skulle holde den større ulykke væk.

I løbet af det næste år kommer de første vacciner mod covid-19. Det bliver interessant at se, hvordan den modtages forskellige steder i verden. De første vacciner mod en influenza plejer ikke at være ligeså effektive som de senere, og der kan også være flere korttids- og langtidsbivirkninger. Hvor villige vil vi være til at forsikre os mod coronaens hærgen for at vende tilbage til den mere åbne verden, der var før alle restriktionerne.

En undersøgelse fra 2018 viste at 1/3 af alle danskere betvivlede etablerede videnskabelige fakta, og det bliver spændende at se, om denne tvivl også kommer frem, når det drejer sig om deres eget helbred.

Se-cura betyder oprindeligt uden bekymring. Se betyder uden, cura betyder noget i retning af opmærksomhed. Af *secura* kommer *security* (sikkerhed), som derfor er et negativt ord, et ord der handler om fravær. Sikkerhed er altså i ordets egentlige betydning ikke noget positivt men fraværet af noget negativt. Der kan derfor ikke gives kriterier for, hvornår sikkerheden er opnået, sikkerhed kan aldrig blive en tilstand, men blot udtrykke et ønske om at et eller andet ikke er tilfældet.

Sikkerhedspolitik er derfor en politik, der aldrig kan siges at have opfyldt sin opgave. Sikkerhedspolitik er først blevet et begreb efter Anden Verdenskrig. Tidligere talte man om forsvars- og udenrigspolitik. Sikkerhedspolitikken handlede først mest om den kolde krig mellem øst og vest. I 90'erne ændrede fokus sig til at omhandle mentaliteten bag ved positionerne i det politiske Danmark. Anders Fogh Rasmussen sagde, at der i socialdemokratiet og på venstrefløjen havde været et intellektuelt og moralsk forræderi under den kolde krig. Forræderiet bestod i, at toneangivende dele af det danske samfund lod som om, at der ikke var forskel på ven og fjende. Sikkerhedspolitikken skulle nu være aktivistisk. Danmark kunne skabe sikkerhed herhjemme ved at deltage aktivt i verden for at forsvare væsentlige værdier gennem et militært bidrag. Krig skulle således forsikre mod at fjenden kom til landet.

Da terrorisme også blev et ledende motiv for sikkerhedspolitikken i starten af nullerne, ændrede den politiske debat sig mere i retning af, hvem der var i stand til at give borgerne tryghed. Hvilket gjorde flygtning/indvandrere debatten til højtprofileret debat område. Sikkerhedspolitikken kommer derved til at handle om, hvordan truslen bliver holdt ude eller sendt hjem til, hvor den kommer fra.

I en af mine absolutte yndlingsserier ”The wire” er der en lille dialog, hvor man blot kan bytte drugs ud med terror.

Kima: Fighting the war on drugs... one brutality case at a time.

Carver: Girl, you can't even think of calling this shit a war.

Herc: Why not?

Carver: Wars end.

Politikere, der bruger sikkerhed som en vigtig kommunikationsplatform, skal nu blot udpege en stor risiko og så tilbyde befolkningen en forsikring. Forsikringen udløses, hvis man stemmer på dem, så skal de nok sørge for at forsikre befolkningen om, at der vil blive gjort det nødvendige for at holde truslen ude.

Kim Faurschou

Genåbning efter coronalukning 2. juni 2020

Højskole i en coronatid – årets gang 2019-20

Efterårsskolen 2019

Vi startede med 58 elever og kom op på 65 i forbindelse med efteroptaget. At tænke tilbage på efteråret 19 er nu som at tænke på en svunden tid – på verden af i går – før Covid-19. Vi havde fælles studietur til Berlin, besøg af den Rytmske Højskole, var i teatret og i DR-koncerthuset og vi havde masser arrangementer med gæster udefra, som det også fremgår af kalenderen. Og vi kunne rejse i vores hovedfag – rejser som gik hele verden rundt.

Fotografi var i Tokyo og havde en fremragende inspirations- og fototur i en meget anderledes kultur. Radio var på Lesbos, hvor de oplevede flygtningelejren Moria og hjalp Team Humanity på et børne- og kvindeaktivitetscenter og producerede podcasts, Politik var i Polen (bl.a. i Poznan hvor de besøgte danskstuderende, de trak roer op af marken ude på en økologisk højskole langt ude på landet og i Warszawa hvor de mødtes med alt fra liberale til højrenationale politikere). Og Maleri og Musik var i New York. Sidstnævnte dog uden musiklærer Tobias Trier, som ikke kunne få visum, da han tidligere havde besøgt Iran.

Efteråret sluttede med det sidste adventsmøde arrangeret i samarbejde med Frederiksborg Valgmenighed. Med årets udgang lukkede og slukkede valgmenigheden og det sidste arrangement var meget passende et foredrag med tidligere højskolelærer og valgmenighedspræst Jørgen Demant.

Forårsskolen 2020

Forårsskolen vil for altid blive husket for, at det var holdet, hvor højskolen for første gang siden 2. verdenskrig blev lukket ned. Året startede ellers rigtigt godt. Vi havde fuld skole efter efteroptaget i begyndelsen af februar. Der var en god energi og eleverne var trygge ved hinanden. Og vi forberedte og glædede os til den kommende fælles studietur med 105 elever og 7 lærere til Marokko. Først tre dage i en berberlandsby i Atlasbjergene og så 4 dage i Marrakesh. En fantastisk tur som vi har lavet flere gange og efterhånden har fået mange lokale kontakter, så det virkelig er noget helt andet end en turisttur.

Samtidigt var klimadebatten for alvor kommet på dagsordenen. En gruppe på 12 elever ville undersøge muligheden for at tage toget til og fra Marokko i

stedet for at flyve. Det understøttede vi så de kunne få skolens udgifter til flybilletter (og noget ekstra) til projektet. De gik på med krum hals og efter lange undersøgelser om Interrail, priser, nationale togplaner mm. kunne gruppen tage af sted fra skolen tirsdag den 10. marts om morgenen. Resten skulle så flyve torsdag den 12. om morgenen og planen var at alle skulle blive forenet om aftenen i bjerglandsbyen.

Igennem den sidste gode måneds tid havde der i pressen været historier om en ny virus især i Wuhan provinsen i Kina. I lang tid blev det betragtet som et lokalt fænomen, der ligesom SARS og andre vira kun havde begrænset betydning for Europa. Men så begyndte der at komme smittespredning i Norditalien og dernæst Østrig. Og via skiturister kom smitten så også til Danmark. Vi nærmede os afrejsedatoen og spørgsmålet var hvad vi skulle gøre. I situationen var det svært. Udenrigsministeriets rejsevejledning for Marokko var stadig gul og dermed blev rejser ikke frarådet. Og valgte vi at aflyse uden at det blev frarådet ville forsikringen ikke dække.

Om aftenen den 10. marts ændrede rejsevejledningen for Madridområdet i Spanien sig. Da de tog-rejsende skulle igennem Madrid måtte jeg meget sent om aftenen ringe til dem et sted i Sydfrankrig og bede dem vende om. Om morgenen onsdag den 11. marts orienterede vi eleverne om at vi desværre ikke kunne tage ansvaret for at tage afsted. Vi ville ikke risikere hverken at nogen skulle blive syge i Marokko

eller at vi skulle risikere at strande dernede. Efter den værste skuffelse havde lagt sig brugte vi resten af dagen til at udarbejde et program for ugen hjemme på skolen. Det blev faktisk ret godt – og humøret steg noget igen.

Senere samme aften holdt statsminister Mette Frederiksen en tale til nationen. Smitten havde spredt sig og hun lukkede ikke bare højskolen men hele Danmark ned. Jeg måtte derfor slutte et sangarrangement med at orientere om, at eleverne skulle pakke deres ting og tage af sted dagen efter eller senest fredag. De fleste elever og DIS-studerende tog hjem torsdag om eftermiddagen og (bortset fra 3 som af forskellige årsager ikke kunne sendes hjem) resten om fredagen.

Eleverne var kede af det, men meldingen var i første omgang det drejede sig om 14 dage og vi gik derfor i gang med at planlægge program. Siden blev lukningen forlænget og regeringen meldte ud at man ville starte genåbningen af Danmark i runder og at første runde skulle ligge efter påske. Vi gik derfor igen i gang med at planlægge et nyt program, så vi var klar til genåbning. Vi kom dog ikke med i første åbningsrunde, men kunne måske komme med i 2. åbningsrunde 10. maj.

Vi iværksatte virtuel undervisning med daglige morgensamlinger, ganggruppemøder, fællestimer og undervisning i hovedfag. Samtidigt gik vi igen i gang med at planlægge et nyt program for

den resterende periode, men Højskolerne kom ikke med i 2. runde. Det gjorde vi heller ikke i efteroptaget til 2. runde en uge senere, og de konstante udsættelser betød også at elevdeltagelsen forståeligt nok begyndte at falde.

Vi blev til gengæld stillet i udsigt at højskolerne kunne genåbne i 3. runde, hvis smittetrykket fortsatte med at falde. Tredje runde skulle dog først starte 8. juni, og da vores forårsskole planmæssigt skulle slutte den 7. juni gav det ikke meget mening for os – vi ville ikke komme i gang igen. Så vi indstillede den virtuelle undervisning og bad eleverne om at komme tilbage i mindre grupper i bestemte tidsrum og tømme deres værelser. Vi holdt en lille afslutning med hver gruppe og alle elever fik en mulepose med hjem med forskellige ting som skulle bruges til vores virtuelle afslutningsaften den 20. maj. Samtidigt tilbød vi eleverne at de ville få mulighed for at komme tilbage på efterårsskolen til en særlig fordelagtig pris

På afslutningsaftenen var der taler, fællessang og live-transmission fra bl.a. musiklokalet hvor lærerbandet gav nogle numre. Programmet indeholdt således mange af de samme elementer som en normal afslutningsaften, men var alligevel helt ulig alle andre. Og selvom en del elever havde samlet sig i mindre grupper rundt, var det alligevel en meget speciel aften, hvor man virkelig savnede det store fællesskab.

Juni 2020

Dagen efter holdt statsminister Mette Frederiksen så et nyt pressemøde. Da smittetrykket var faldet ville man nu fremrykke 3. åbningsrunde og vi fik at vide at Højskolerne kunne åbne allerede fra onsdag den 27. maj. Dog skulle der på hvert område udarbejdes nogle retningslinier for, hvordan vi kunne åbne. Der blev forhandlet i Kulturministeriet, men forhandlingsresultaterne skulle også løbende forbi både Statsministeriet og Sundhedsstyrelsen.

Da vi mandag 25. maj stadig ikke havde fået retningslinierne og skulle bruge tid for at implementere dem meddelte vi eleverne, at de ville kunne komme tilbage den 1. juni til den sidste uge af deres højskoleophold – og udvidet med en ekstra uge. Vi fik derfor travlt med igen, igen, igen at planlægge et nyt forløb. Med to blot uger gav det ikke mening at starte nye fagforløb op. Vi valgte derfor at lave en ”fagfestival”, hvor der hver morgen blev slået 5-7 tilbud op til formiddagsfag og eftermiddagsfag. Det kunne være alt fra foredrag til mad over bål og eleverne kunne således vælge vores kunsthistorie Kræsten Byskovs fagtilbud hver gang hvis man vil have et kunsthistorie forløb, men man kan også lave cherry picking og lave noget nyt hver dag.

Eleverne blev bedt om at blive testet inden tilbagekomst og skulle inddeles i familiegupper på ”max ca. 8” som hver havde tilknyttet en lærer. Familiegupperne skulle have hver deres boområde, eget spisebord i spisesalen, stoleområde i foredragssalen med

egne sangbøger og desuden også et familieguppehyggerum på skolen. Indenfor familieguppen var der ikke afstandskrav, mens der udenfor var et afstandskrav på 1 m. (og 2 m. ved ”dråbeafgivende aktiviteter” som det blev formuleret ved sang, dans mm.).

Der var 91 elever som kom tilbage til begge uger og 3 som først kunne deltage i ekstraugen. Der var en rigtig god stemning og eleverne var gode til at holde afstand. Alt var nyt vedr. både måltider, rengøring osv., så selvom vi var godt forberedte var der alligevel nogle ting, vi ikke havde tænkt på i detaljen eller måtte lave om fordi det ikke virkede.

Undervejs blev fagdage brudt op med temadage med alskens aktiviteter lige fra bygge humlehjul, genskabe ”kyssebyen”, lave helstegte lam over bål, cykelringridning osv. Derudover var der en OL-dag i parken og en temadag om koncentrationslejren Theresienstadt og ”De hvide busser” og vi fik besøg af instruktør og endda nogle overlevende øjenvidner. Ugen sluttede med en åbning af udstillingen Årets pressefoto, to 2 dages lynrevy og ikke mindst en rigtig fysisk afslutningsaften. Hvor var det dejligt alligevel at kunne slutte forårsskolen med maner.

Sommer 2020

Genåbningen betød også at vi kunne afvikle sommerkurser, hvilket vi ellers var stærkt tvivlende på i lang tid. Dog betød retningslinierne at vi heller ikke her kunne afvikle som vi plejer. Der blev ansat ekstra

Sommerkursus Rytmisk kor, juli 2020

personale i køkken, til servering og rengøring. Og vi måtte lave en begrænsning på det samlede deltagerantal på kursusugerne. Afstandskrav på 1 m. mellem alle betød at vi kun kunne have op til ca. 86 kursister på skolen af gangen, hvis vi skulle kunne være i foredragssal og spisesal.

Derudover blev især sangen ramt. Ved dråbeafgivende aktiviteter medførte afstandskrav på 2 m. at vi måtte begrænse sang. I de fleste uger blev der således holdt morgensang ude i parken og nogle gange også aftensang. På vores korkurser blev de desuden begrænset af, at der maksimalt kunne være henholdsvis 56 i gymnastiksalen og ca. 35 i Himmelrummet og den traditionelle korkoncert som afslutningen på ugerne måtte aflyses.

Heldigvis forløb sommeren rigtigt godt. Vi tilbød kursister som pga. Covid-19 måtte være utrygge at de kunne melde fra og få alle deres indbetalte penge tilbage. Det var der en del som gjorde. Alligevel var stort set alle kursusuger fyldte med ca. 80-86 deltagere. Og i evalueringen var der meget stor tilfredshed med hvordan vi havde håndteret retningslinierne. Der var 1 kursist som forlod skolen fordi vi håndterede retningslinierne for stramt, men ingen som tog afsted fordi de ikke følte sig sikre.

Efterårsskolen 2020

Efterårsskolen startede med 117 elever, hvoraf de 35 også havde været med på forårsskolen. Inden

starten på efterårsskolen blev retningslinierne lempet. Vi har måttet etablere ”storfamilier” på op til ca. 30, hvor der ikke er afstandskrav. Storfamilien består af 2 familiegrupper (tidligere ganggrupper) på hver ca. 14-15. I forhold til andre elever og personale er der stadig afstandskrav på 1 m.

Eleverne gør dagligt rent på hele skolen og derudover er der en ekstra gang rengøring af kontaktpunkter. Vi har af hensyn til at undgå smitte opfordret til at man bliver mest muligt på skolen og begrænser antallet af gæster. Vi har derfor af samme årsag sat vores tradition med at have ca. 1 ugentligt arrangement med offentlig adgang på pause.

Igen har der været en masse planlægning som hele tiden skulle laves om. Allerede før sommer stod det således ret klart at vi ikke kunne gennemføre udlandsrejser, hvor f.eks. politikholdet skulle have været til Washington DC. og Virginia ifm. den amerikanske præsidentvalgkamp. I stedet forberedte A-fagslærerne studieture i Danmark. Da ekskursioner først for skoler i uddannelsessystemet blev frarådet gik vi i stedet i gang med at planlægge A-fags uge på skolen, men med et par dage på Ungdomsøen som vi kunne leje og have for os selv. Da al overnatning uden for huset blev frarådet er vi så endt med en A-fagsuge på højskolen.

I dagligdagen giver Covid-19 restriktionerne ellers ikke store ulemper. Vi kan langt hen ad vejen lave højskole som vi gerne vil og eleverne er ret gode til

afspritning, rengøring og afstand. Den største udfordring er afstandsregler i elevernes fritid – især ifm. fest, alkohol, musik og dans. Det lægger sig i forlængelse af den undersøgelse som Flemming Konradsen fra Københavns Universitet stod for på højskoler ifm. genåbningen i foråret.

Undersøgelsen viser, at ca. 18-20 % af eleverne føler at restriktionerne er et indgreb i deres frihed og synes at retningslinierne på højskolen er for hårde ift. det omliggende samfund. Undersøgelsen viste også, at man kunne få denne andel ned ved at inddrage eleverne. Det har vi forsøgt ved at samtale i grupper og fællesmøder at få udarbejdet rammer for fester. Fester skal nu lukkes ned og musik fjernes og der skal markeres dansegulv så man kan danse i storfamilier med min. 2 m. afstand til andre storfamilier. Der er også procedurer for baråbning og for hvilke produkter de kan sælge.

Alligevel har vi gang i en rigtig god efterårsskole. Og rengøring mm. er blevet rutine og vi kan nogle gange næsten komme til at glemme at der er Covid-19. Men virus er derude og der er også højskoler som er blevet ramt. Derfor ved vi og eleverne, at vi kan leve på lånt tid. At vi kan få et udbrud og må sende alle hjem eller at smittetrykket i Danmark kan stige og medføre restriktioner eller endda lukning. Og måske derfor nyder vi det alle sammen endnu mere. For vi skal have mest mulig højskole, mens det er muligt.

Personale:

Der er ikke sket de store ændringer i det fastansatte personale i det forløbne år. Til starten på forårsskolen 2020 ansatte vi Stephan Sieben som ny musiklærer. Stephan er konservatorieuddannet og har undervisningserfaring.

I TAP-personalet har vi i køkkenet ansat Pedro Baumann som kok. Pedro har tidligere bl.a. været køkkenchef på Bymosehegn hotel og konferencenter ligesom Mette Snorre er blevet fastansat i en kombineret stilling på kontor og i rengøring pga. de ekstra opgaver som Covid-19 har medført.

Derudover har vi igennem det seneste år haft både en del timelærere tilknyttet i kraft af det stigende elevtal; bl.a. Emil Jørgensen, Sarah Stampe Lund, Nima Zamani, Thomas Laumark og Sofie Buch Hoyer. I køkken og rengøring har der også været opnormeret – over sommeren især med flere tidligere elever til at varetage hjælp ifm. servering af måltider og ekstra rengøring.

Der skal lyde en stor og varm tak til alle ansatte for indsats og fleksibilitet ift. at få højskolen godt og sikkert igennem en meget omskiftelig tid.

Jakob Mejlhede Nielsen

Arrangementer

August 2019

- 25. Elevstart 1. Modul
- 27. Fotoshow v. fotograf Marie Hald
- 29. Foredrag v. multikunstner Martin Hall

September

- 03. "Du skal overleve" v. Aske Kreilgaard
- 05. Koncert: "We Are The Way For The Cosmos To Know Itself"
- 10. Foredrag v. musikjournalist Anja Pil Overby, DR
- 12. "Open mic" v. Elevrådet
- 17. "Enkeltbillet til Mars" v. Christian Ohlendorff Knudsen
- 19. "Syng, spis og snak"
- 23.-29. Fælles studietur til Berlin
- 23.-28. International FFD konference. Pre-summit and Summit

Oktober

- 01. "EU og brexit" v. korrespondent Karin Axelsson, DR
- 03. Koncert: "New Jungle Orchestra", Klaverfabrikken
- 08. "Uddannelsens veje og omveje" v. Louise Krage
- 10. Teater: "Pigen med bomberne", Mungo Park
- 15. Forfatter Sofie Jama
- 22. Fortælling v. "Veronika Katinka" aka Anna Wiinum Juul
- 24. "Det er skammens skyld" v. Christian Hjortkjær
- 29. "Et arbejdsliv på iskanten" v. eventyrer Cecilia Vanman

November

- 03.-09. A-fagsstudieture: Foto (Tokyo), Radio (Lesbos), Maleri (Madrid), Skriveværksted (Bergen), Musik (New York) og Politik (Polen)

- 07. Højskolerne 175 år: "Syng, spis og snak" m. Jesper Moesbøll
- 12. "Håb" v. forfatter Kristian Leth
- 19. "Der findes kun to slags musik" v. Nikolaj Koppel
- 21. Koncert: "Russiske mestre", DR-KoncertHuset
- 26. "10 præcise spådomme om verden i 2020" v. Clement Kjersgaard
- 28. Koncert: Musikhold, Tahonga Lounge

December

- 01. Adventsmøde: "Kultur & kristendom" v. Jørgen Demant. Arr. m. Frederiksborg Valgmenighed.
- 03. "Krigskunst og portrætter" v. kunstner Simone Aaberg Kern
- 10. Foredrag v. kropsaktivist Ida Rud

14.	Familie- og vennedag	18.	”Briterne og Brexit” v. radiojournalist Tinne Hjersing Knudsen	Udlejninger til Helsingør- og Københavns Stifts Kon- venter aflyst pga. Covid-19
16-19.	Temaugue			
20.	Syng fra den blå	25.	”Ekstremisme”. Debat m. Søren Lerche og Thomas Runge	21.-27. UGE 26: 86 deltagere ”Fotofestival” (Joachim Adrian)
21.	Afslutning efterårsskolen	27.	”Den nye stil – om dansk rap” v. radiovært Pelle Peter Jensen	”Kreativ tegning” (Ann Louise Overgaard)
Januar 2020				
07.	Elevstart 1. modul			”Podcast” (Louise Krage)
08.	Foredrag v. multikunstner Martin Hall			28.-04. UGE 27: 77 deltagere ”Korsang m. Philip Faber” (Anja Fjord Skovgaard)
14.	”Debatkultur” v. debattør Nima Zamani	Marts		
16.	Koncert: Christian Juncker	03.	Mød Beskæftigelsesmini- ster Peter Hummelgaard (S)	
21.	”Primærvalg i USA” v. USA-analytiker MF Mads Fuglede (V)	10.	”Om at skrive og turde” v. forfatter Line Knutzon	Juli
28.	”Syng, spis og snak” m. forfatter Dy Plambeck	11.	Aflysning studietur Ma- rokkko	05.-11. UGE 28: 87 deltagere ”Rytmask kor” (Mette Heister & Louise Krage)
Februar				
03.	”Mens vi venter – en hi- storie om mennesker på flugt fra klimaforandrin- ger” v. fotograf Daniel Rye	12.	Nedlukning af Danmark og hjemsendelse af elever pga. Covid-19.	”Sangskrivning” (Benjamin Aggerbæk)
04.	Uddannelsens veje og omveje v. Louise Krage	-----		12.-18. UGE 29: 79 deltagere ”Andersens sommerkor” (Anja Fjord Skovgaard)
06.	Koncert: Tango nueva, Klaverfabrikken	Juni		”Tegning” (Ann Louise Overgaard Andersen)
10.-14.	Temaugue	01.-14.	Genopstart efter nedluk- ning. 14 dages fagfestival.	”Det ændrede verden: 1945” (Peter Westermann)
		14.	Farvel og afrejse	19.-25. UGE 30: Familiekokkursus aflyst

- 27.-01. UGE 31: 88 deltagere
 "Filosofi – at høre hjemme".
 Arr. m. Filosofisk Forum
 (Kim Faurschou)
 "Litteratur – mød tidens
 forfattere" (Mads Mygind
 & Jonas Møller)
 "Maleri – opstilling og
 natur" (Kræsten Byskov)

August

- 02.-08. UGE 32: 78 deltagere
 "Globalisering & demo-
 krati: Mennesket i den digi-
 tale fremtid" (Sigrid Friis
 Proschowsky, Jesper de
 Linde, Marianne Jelved og
 Jakob Mejlhede Nielsen)
 "Croquistegning" (Ann
 Louise Overgaard)
 "Foto" (Maria Fonfara)
 09.-15. UGE 33: 81 deltagere
 "Skriv selv" (Henrik
 Rasmussen)
 "Eksperimenterende
 maleri" (Hanne Bang)

Sommerkursus. Rytmisk kor

Referat af skolekredsens årsmøde

26. september 2020 på Grundtvigs Højskole Frederiksborg

Skolekredsens årsmøde afholdtes i Himmelrummet kl. 13.30-14.45 med 26 deltagere. Velkomst ved formanden, Jes Fabricius Møller, efterfulgt af en præsentationsrunde.

1. Valg af dirigent

Erling Christiansen blev valgt.

2. Forelæggelse af årsberetning ved skolens formand og forstander til godkendelse

Bestyrelsens formand Jes Fabricius Møller indledte med en tak til den tidligere formand Jens N. Christiansen for støtte i overgangsprocessen og for at efterlade en skole i god stand, et livsværk. Det kan ikke påskønnes nok, og er en indsats, som har strakt sig over mere end 40 år. Skolen ville have fejret Jens i dag, men det må udsættes på grund af coronarestriktioner.

Formanden bemærkede at bestyrelsen er sammensat af vidt forskellige mennesker med en rigdom af kvalifikationer og synspunkter og takkede for den tillid, som bestyrelsen havde vist ham.

Da krisen brød ud i marts var det usikkert, hvad de

økonomiske konsekvenser af nedlukning, aflysning af studietur og hjemsendelse af elever ville få.

Strategien var, at der på den anden side af krisen skulle stå en Grundtvigs Højskole, der er så intakt som muligt. Personalet skulle fastholdes. Skolens medarbejdere er dens største aktiv. De ekstraordinære udgifter, der blev afholdt i forbindelse med krisen, er en investering i skolens omdømme. Elever og kursister skal have en god behandling, så de får lyst til at komme igen. Den gode økonom frygter ikke engangsudgiften.

I en kronik i Kristeligt Dagblad spurgte en efterskoleforstander på vegne af sine elever: ”Hvor længe skal vi lade være med at leve livet, for at andre kan undgå at dø?” (Kristeligt Dagblad 5. maj 2020) Det gav anledning til overvejelser om, hvor vidt det er et formål i sig selv at komme først i køen og stå med grabberne fremme, når regeringen uddeler tilladelser til at åbne.

Denne situation har givet anledning til at reflektere over, hvad det vil sige at drive højskole og med hvilket formål. En ting er i hvert fald, at der skal være en sammenhæng mellem det, skolen vil, og det skolen gør. Lige nu er der overalt restriktioner og

forbud. Højskolen må ikke af bare ”madstræv” tabe formålet af syne, det formål der i 1882 blev formuleret både meget prosaisk og samtidig påfaldende ambitiøst: ”Højskolens formål er at give den voksne ungdom, der søger en videregående oplysning og kundskab, en undervisning, som kan komme til nytte i livets forskellige stillinger.”

Formanden sluttede med at takke skolens ansatte. Der udbetales jubilæumsgratiale for at udtrykke den samlede ledelses værdsættelse af den indsats, der er gjort i mange eller få år, men i særdeleshed i år. Endeligt takkede han ”forstanderiet”, Jakob og Ditte. Omstændighederne har været foruroligere, men der er vished for at skolen og dens formål er i sikre hænder.

Herefter aflagde skolens forstander, Jakob Mejlhede Nielsen, sin beretning.

Lange kurser 2019/20

Efteråret 2019 startede med 58 elever og siden kom vi op på 65 i forbindelse med efteroptaget. Forårsskolen 2020 startede med 100 elever og kom op på 106 i forbindelse med efteroptaget og dermed fyldt skole, da man derudover havde et antal primært amerikanske DIS-studerende. Elevantallet 2019/20 er på niveau med det forudgående skoleår.

Hvis noget definerede foråret 2020, så var det Covid-19. Vi stod overfor at skulle på studietur til Marokko torsdag 12. marts om morgenen. Aftenen forinden meddelte statsminister Mette Frederiksen

så på et pressemøde at hele Danmark og dermed højskolerne skulle lukke ned. Og vi måtte derfor meddele eleverne at de skulle tage hjem dagen efter og i foreløbigt 14 dage.

Men højskolerne fik ikke lov til at starte efter påske. Vi iværksatte virtuel undervisning i A-fag, virtuelle morgensamlinger, ganggruppemøder og Fredagstimer. Men vi kom heller ikke med i 2. runde eller efteroptaget til 2. runde. Hver eneste gang havde vi udarbejdet planer og program for genåbning. Det endte med at vi fik at vide at vi kunne komme med i 3. runde med start den 8. juni. Forårsskolen sluttede 7. juni og vi valgte derfor at bede eleverne i mindre grupper komme og hente deres ting og holdt en virtuel afslutningsaften på Zoom. Dagen efter holdt Mette Frederiksen så et nyt pressemøde og sagde at højskolerne kunne starte fra 27. maj.

Da vi endnu ikke havde fået retningslinjerne den 25. maj valgte vi at udsætte starten til 1. juni og samtidigt tilbyde eleverne en uge ekstra uden for højskoleloven. Retningslinjerne foreskrev bl.a. familiegrupper på op til max ca. 8 personer, hvori afstandskrav ikke var gældende, daglig rengøring osv. Så vi fik travlt med at foretage den fysiske indretning af skolen og lave et program. Vi fik heldigvis 14 gode dage med masser af aktivitet og godt humør.

Da vi troede at vi ikke kunne genåbne forårsskolen tilbød vi samtidigt eleverne at du kunne få et

højskoleophold på E20, F21 eller E21 til lovens minimumsbetaling + udgifter til A-fagsuge/evt. studietur, hvis de måtte ønske dette.

Covid-19 betød også aflysning af både offentlig adgang til vores Grundlovs møde og Skt. Hans aften, og vores udlejninger til henholdsvis Helsingør - og Københavns Stift konventer.

Efteråret 2020

Efterårsskolen 2020 startede med 115 elever, hvoraf 35 også var elever på forårsskolen. Eleverne har været her i en måned. De har skullet leve med coronarestriktioner som storfamilier på op til 30 som er friholdt for afstandskrav, men hvor der så skal holdes 1 m. afstand til alle andre elever og personalet, spisning i storfamilier og når der er fest også dans i storfamilier og med 2 m. afstand hvis man danser med andre. Når vi har fest lukker vi ned kl. 01.00 og rydder op.

Vi besluttede i foråret at etablere nogle nye fag, da vi pga. at Covid-19 gerne skulle have mere undervisning udenfor. Det blev til A-faget ”Mad derude” som vores køkkenchef Simon Møller Lundby står for og et B-fag i Bushcraft. Sammen med Friluftsliv, Løb & styrke, Raku osv. har vi nu i de fleste fag tilbud som kan være ude. Til formålet ville vi gerne bygge et bålhus på arealet ved birketræerne for enden af P-pladsen. Vi indsendte derfor ansøgning om byggetilladelse før sommerferien, men har på trods af vi anvendte en ”kvik-procedure” stadigt kun fået svar

om at kommunen tidligst efter 60 dage vil begynde at se på ansøgningen.

Samtidigt er faget også med til at fremme vores grønne omstilling. Det meste af parken er nu udlagt til græseng, som kun bliver klippet en gang om året så den ikke springer i skov. Rundt omkring er der etableret klippede felter til boldbane, køkkenhave, bålplads og til udefag.

Til foråret 2021 har vi allerede helt udsolgt med 120 elever og venteliste, ligesom tilmeldingen til efteråret 2021 også går godt.

Korte kurser:

Korte kurser sommeren 2020

Pga. Covid-19 indførte vi en begrænsning på deltagerantallet på sommerkurser 2020 på ca. 86 på de enkelte uger. Hvor vi plejer at kunne have op mod 115 kursister på sommerkurser betyder begrænsningen selvfølgelig et stort økonomisk tab i form af mistede indtægter som kombineret med store ekstraudgifter til især rengøring og køkken. Covid-19 kravene er bl.a. at hele skolen skal gøre rent dagligt (og kontaktpunkter 2 gange dagligt) og at maden skal serveres.

Korte kurser sommeren 2021

Sommeren 2021 byder på stort set de samme kurser som i 2020. Af nye kurser laver vi et Grønlandskursus sammen med Martin Breum og Martine Lind Krebs ligesom vi forsøger at genoplive Grundtweek - vores

korte kursus sammen med Elevforeningen. Desuden har Philip Faber valgt at stoppe på Syng Dansk kurset, hvor vi i stedet har fået Jakob Høgsbro til at tage over. Vi planlægger med at Covid-19 kan være en faktor og lægger derfor igen i første omgang op til et loft på ca. 86 kursister.

Personale:

I lærergruppen valgte Jeppe Pontoppidan at stoppe for sammen med familien at tage til først Ærø og siden Canada.

Pga. øgede rengøringskrav og øget aktivitet pga. elevtal har vi fastansat Mette Snorre i en kombineret stilling i rengøring og på kontoret.

I køkkenet stoppede Mai-Britt Bjerregaard sidst på foråret og vi har i stedet fået to kokkeelever. Som følge af dels Covid-19, dels de mange elever og dels at køkkenchef Simon Lundby Møller også underviser, så ansatte vi i efteråret en ny ekstra kok. Han valgte dog at stoppe efter kort tid da han fik et drømmejob tæt på sin bopæl. Vi søger derfor en ny kok til tiltrædelse snarest.

På pedelområdet vil vi også slå en stilling op. Vi har pt. med Torben Blix en fuldtidspedel og 3 ansatte i flexjob med nedsat arbejdstid og funktionsevne.

Der skal lyde en stor tak til personalet for samarbejde og engagement i det forløbne år, og særligt i forbindelse med nedlukning og genåbning og alle de omstillinger vi har været igennem som følge af Covid-19.

Fokusområder:

A) Politiske og økonomiske udfordringer

I forbindelse med nedlukningen i foråret 2020 var kulturminister Joy Mogensen (S) relativt hurtigt ude og love at højskolerne var sikret statstilskud, selvom eleverne var hjemsendt (vi mangler dog stadig at få den nøjagtige model at vide). For Grundtvigs Højskole betyder nedlukninger og deltagerbegrænsninger et stort tab på især sommerkurser og mistede udlejninger.

Hvad angår bygningerne planlægger vi i 2021 at få lagt fjernvarme/varmepumper ind i de resterende tjenesteboliger i parken, så vi kan få udfaset de sidste oliefyre. Det vil gøre det billigere og dermed mere attraktivt at bo i tjenesteboliger og samtidigt være godt for klimaet. Vi har været i gang med projektet i noget tid, men det har vist sig ganske vanskeligt at nå til enighed med Hillerød Forsyning.

B) Bygninger

På hovedbygningen står vi på kort sigt overfor at skifte taget på gl. elevfløj og biblioteket – evt. kombineret med flere solceller - og få skiftet vinduer i gl. fløj og gymnastiksalen.

C) Årsskrift og medlemskab af Elevforening

Vi har haft en drøftelse med Elevforeningens bestyrelse om fremtiden og herunder medlemstal. Det har over mange år været faldende. Kontingen-

På jubilæumsdagen 16. oktober 2020 afsløredes en fornem udstilling af Joachim Adrians portrætfotografier af kendte danskere fra hans tid som fotograf ved Politiken.

tet går primært til produktion og udsendelse af det årlige årsskrift.

Det overvejes enten at gøre medlemskab gratis eller at indføre et engangsbetrag for medlemskab. Det har man bl.a. erfaring med på Odder Højskole, hvor elevforeningen nu har knap 3.000 medlemmer. Så kan man melde samtlige elever ind når de stopper på skolen, hvis de ifm. indmeldelse tilkendegiver accept af dette, og man kan så kommunikere nemmere, mere og billigere med dem. Ulempen er at vi risikerer at miste vores trykte ”historie” når kommunikationen bliver digital. Vi planlægger derfor at fremstille et mindre antal årsskrifter også i fysisk form til bibliotek mm. – og evt. med mulighed for at man kan bestille et fysisk eksemplar i en evt. kommende webshop.

D) Frederiksborg Højskole 125 år

16. oktober 2020 er det 125 år siden Holger Begtrup startede Frederiksborg Højskole. Jubilæet skulle have været fejret officielt ifm. skolekredsmødet, og så skulle vi have fejret på selve dagen med en kulturfestival ”Grundtland” for elever og andre interesserede. Sidstnævnte bliver gennemført kun for elever og førstnævnte er barberet ned til kun at være et skolekredsmøde.

I anledning af jubilæet gik højskolen sammen med Vartov valgmenighed om at bede Philip Faber skrive nye melodier til 9 af Grundtvigs sange og

salmer – herunder skolens sang ”Hvad solskin er for det sorte muld”. Philip er til daglig leder af DR-pigekoret og desuden i flere år ansvarlig for sommerkurset Syng dansk på højskolen. Sangene er udgivet på Vilhelm Hansens forlag. Vi kan desværre ikke synge dem her, men man kan se mezzo-sopran Anna Caroline Olesen synge den akkompagneret af Philip Faber på Youtube på linket: www.youtube.com/watch?v=VnaoHC1K4Ow

F) Afsked med Jens N. Christiansen

Ifm. skolekredsmødet skulle vi også have holdt jubilæumsmøde og en særlig middag i anledning af at Jens N. Christiansen stopper i Grundtvigs Højskoles bestyrelse efter godt 44 år som formand og et år som menigt medlem af bestyrelsen. Det ville vi gerne markere og fejre, men desværre måtte vi aflyse først jubilæumsmøde og senest middag pga. Covid-19. Både jubilæumsmøde og markering er udsat til vi igen har mulighed for at gøre det ordentligt med både middag og sang.

Vi vil dog gerne her på skolekredsmødet benytte lejligheden til at sige tak til Jens. Jens' virke er helt enestående i Grundtvigs Højskoles historie og måske også i højskolernes historie. Og vi har derfor også gjort noget usædvanligt for at markere og huske indsatsen. Vi har bedt skolens kunsthøjskolelærer Kræsten Byskov om at male et portræt.

Derefter præsenterede Kræsten Byskov maleriet af Jens. Han havde valgt mellem at male formanden der

træffer store beslutninger eller formanden som stadig efter de mange år i bund og grund var en nysgerrig højskoleelev. Portrættet afbilleder den sidstnævnte i skolens park.

Beretningerne blev fremlagt til debat. Der var et spørgsmål om skolen har en beredskabsplan om corona. Det blev bekræftet. Det er bl.a. besluttet at såfremt én elev testes positiv, sendes alle hjem, indtil testning to gange viser negativ for de øvrige. Der er desuden indrettet isolationsværelser til elever i tilfælde af mistanke om smitte.

Marianne Jelved gav udtryk for at det er meget perspektivrigt at live streaming fra skolen har nået 5.000 deltagere. Hun bad om at få beretningen tilsendt, da alt for få i det politiske liv i realiteten ved nok om højskolelivet. Jakob gav udtryk for tilslutning til live streaming succesen, men nævnte at der er rettighedsspørgsmål og afgiftsproblemer, som skal inddrages.

De to årsberetninger blev herefter enstemmigt godkendt ved håndsoprækning.

3. *Forelæggelse af årsregnskab 2019 til godkendelse*
Jakob Mejlhede Nielsen fremlagde årsrapport for 2019. Den udviste et årselevtal på 103,7 og et overskud på kr. 1.368.431 og en egenkapital på kr. 46.412.094.

Efter et enkelt opklarende spørgsmål blev regnskabet enstemmigt godkendt.

4. *Indkomne forslag.* Ingen indkomne forslag.

5. *Valg til skolekredsen*

Kandidater til genvalg er: Inge Elsøe, Birgitte Hansen, Gunver Mariegaard, Fathi El-Abed, Finn Arvid Olsson, Uffe Østergaard, Carsten Ingemann og Mads Fuglede. De blev alle genvalgt.

6. *Valg til bestyrelsen*

Kandidater til genvalg er: Kirsten Jensen (skolekredsvalgt). Hun blev genvalgt. Jens N. Christiansen (skolekredsvalgt til 2022) udtræder af bestyrelsen, og hans mandat besættes for hans resterende valgperiode af Jeppe Mikkelsen, som var indstillet af bestyrelsen. Han blev præsenteret gennem en video, da han ikke kunne være til stede.

7. *Valg af revisor.* Partner Revision blev genvalgt.

8. *Eventuelt*

Datoen for næste års skolekredsmøde blev fastlagt til lørdag den 25. september 2021. Festligholdelse af Frederiksborg Højskoles 125 års jubilæum og fejring af Jens N. Christiansens virke som bestyrelsesformand fastlægges når coronasituationen tillader det.

Dirigenten takkede for god ro og orden og hævdede skolekredsmødet.

Hellerup, den 30. september 2020

Referent: Anders Uhrskov

Legatpulje

Grundtvigselevs legatpulje uddeles til værdigt trængende personer, der ønsker at deltage i et langt eller kort ophold på Grundtvigs Højskole. Legatet kan søges efter ansøgning og kan være med til at sænke elevs egenbetaling - og derved være med til at muliggøre højskoleophold for elever som ikke kommer fra de mest ressourcerstærke hjem.

Tidligere gik 25 kr. fra betaling for medlemskab automatisk til legatpuljen, men når der indføres gratis medlemskab forsvinder denne indtægt.

Man kan dog fortsat bidrage til legatet og arbejdet ved at overføre et beløb mærket "bidrag til legat" til MobilePay 674549 eller via bankoverførsel til:

Reg.nr. 2276, kontonr. 0743 259 777

Fra arkivet: Vi opbevarer et arkiv med materialer fra Grundtvigs Højskoles (1856-1937), Frederiksborg Højskoles (1895-1937) og Grundtvigs Højskole Frederiksborgs (1937-) historie.

Hvis du ligger inde med fotos, breve, dagbøger eller andet fra skolens historie, som du ikke selv vil sikre for eftertiden, er du velkommen til at kontakte arkivet (ole.vind@mail.dk), da vi gerne opbevarer relevant og originalt materiale.

Fra februar 2020

Afsked med Jens N. Christiansen

Lørdag 26. september 2020 blev der sat uofficiel Danmarksrekord, da Jens N. Christiansen på skolekredsmødet udtrådte af bestyrelsen på Grundtvigs Højskole Frederiksborg efter 46 år som medlem og heraf de 45 som formand. Udtrædelsen havde været varslet i et par år og overgangen var også velforberedt, da Jens med udgangen af 2019 blev afløst af historiker Jes Fabricius Møller som bestyrelsesformand.

Jens tiltrådte bestyrelsen som formand i 1974. Det var en svær tid. Dels var der i tiden nye ide-mæssige strømninger som nødvendiggjorde nye undervisningstilbud. Og dels var der behov for nye målgrupper, da tidligere primære målgruppe landbougdommen blev færre og færre. Og de nye målgrupper fra byerne forstærkede samtidigt behovet for omlægning.

Derfor kiggede bestyrelsen sig om efter hvem der havde ledelseserfaring og ville kunne lede bestyrelse og skole igennem en sådan proces og her faldt valget på Jens N. Christiansen eller ”Store Jens” som han blev kaldt. Jens havde landbobaggrund og havde selv været elev på Grundtvigs Højskole

Frederiksborg i 1957-58, hvor han også mødte sin kommende hustru Laura.

Samtidigt var han uddannet økonom fra Århus Universitet og havde erfaring fra studenterpolitik som formand for Studenterrådet og Danske Studerendes Fællesråd. Og så havde han også ledelseserfaring som administrationschef på det nye Roskilde Universitets Center (RUC) og dermed også førstehåndskendskab til de nye strømninger og krav om medbestemmelse og demokrati som gik gennem hele uddannelsessystemet.

En af de store opgaver Jens sad for bordenden for var bygningen af ”den nye fløj” som blev indviet i 1987. De 50 nye værelser med eget bad og toilet var stærkt medvirkende til at antallet af korte kurser og komforten for de korte kursister kunne øges. Og det medvirkede i høj grad til at sikre økonomien - især i perioder hvor deltagerantallet på de lange kurser var under pres.

Et smertensbarn var dog at der blev bygget i en højkonjunktur, så man måtte skære i projektet. Den største ærgrelse var, at der skulle spares på det termoglastag, som skulle binde skolen sam-

men. Det endte i stedet med et enkeltlagslastag med de kulde-, varme- og kondensproblemer et sådant giver. Ingen var derfor lykkeligere end Jens, da det i 2014-15 kunne erstattes af et isoleret tag med ovenlysvinduer.

Jens fortsatte på formandsposten gennem alle årene, selvom han privat fik store stillinger. Først som kommunaldirektør i Gladsaxe Kommune og siden som økonomidirektør i Københavns kommune. Og efter han gik på pension fik han også tid til at beskæftige sig med højskolernes samlede vilkår som medlem og næstformand i Foreningen af Folkehøjskoler i Danmark.

Jeg vil gerne på skolens og egne vegne takke Jens for det store arbejde han gennem årene har gjort for højskolerne og i særdeleshed Grundtvigs Højskole Frederiksborg. ”Store Jens” satte sig tungt i formandsstolen og det var en stor glæde for en ny forstander at have en erfaren bestyrelsesformand, som ikke lige var til at rukke. Og tak for et rigtigt godt og tillidsfuldt samarbejde i de sidste 18 år.

Jakob Mejlhede Nielsen

Frederiksborg Højskoles hovedbygning, der i 1987 blev erstattet af nybyggeri.

Et portræt

Bestyrelsesformand på Grundtvigs Højskole Jens N. Christiansen stopper efter 45 år. Som både elev i 1957/58 og særdeles aktiv i bestyrelsen med mange byggeprojekter og andre tiltag, er Jens en betydelig person i og omkring skolen. Hans afgang skal markeres, og som en del af den markering fik jeg til opgave at lave et portræt af den afgående formand.

Jeg har jo kendt Jens igennem mange år, og som så mange lærere har jeg siddet med som repræsentant i bestyrelsen ad flere gange, og hvor man ved bestyrelsesmiddage taler om højskole og alt muligt andet. Desuden har vi været hjemme hos Jens i lejligheden i Nyhavn, og jeg har sågar haft Jens som sommerkursist på et malerkursus i højskolens park. Så mine forudsætninger var egentlig gode nok til at lave et portræt.

Men det er ikke helt enkelt at lave et portræt. Jeg har tidligere lavet illustrationer til aviser, heriblandt satiretegninger. Der skal man hurtigt fange nogle genkendelige træk, og de er ofte præget af en "grafisk konvention" skabt af forskellige satiretegnere. Man aflæser dem hurtigt, smiler lidt, og så videre, det er lidt overfladisk. Jeg lavede også nogle malede portrætter til Weekendavisens bogtillæg (blandt andre Thorkild Kjærgaard fra Frederiksborgmuseet), hvor man i første omgang

forsøger at få portrættet til at ligne, men dernæst tilføjer flere personlighedslag.

Hvilke personlighedslag? Jeg har en tid kigget lidt ekstra på Jens til møder o.l. Dels efter de træk, som gør at man kan genkende ham, men også efter nuancerne i hans fremtræden. Han har jo både været den imponante (og på flere måder store) formand, der traf vigtige beslutninger, og højskolemennesket, den nysgerrige person, som har været malerelev.

Jeg tog i det skjulte nogle billeder af Jens og lavede nogle skitser hjemme i atelieret. Umiddelbart startede jeg med “den imponante beslutningstager” som udtryk, men jeg begyndte også at lave noget i en anden retning med nogle mere flertydige udtryk.

Et malet portræt er jo egentlig noget gammeldags noget. Man kunne jo bare tage et fotografi eller en film. Jeg har dog en vis fascination af gamle portrætter. Når man f.eks. på Frederiksborg Slot ser de forskellige Chr. IV portrætter, kan man i malerier af Pieter Isaacsz og Abraham Wuchters se den repræsentative konge. Pieter Isaacsz viser den imponerende og aktive regent. Wuchters maler den ældre lidt brugte konge, med både storhed og fald i bagagen, og viser også en prøvet følsomhed, en sprække af kongens sjæl.

Maleriets langsomme tilblivelsesproces giver mulighed for flere udtryk på den samme overflade. Det er flere hundrede år siden, at malerne fangede noget af kongen og mandens sjæl, men den oplevelse opstår først når en person i nutiden ser og oplever den fornemmelse. Beskueren skaber denne åbning som en begivenhed. Maleriet er gammelt, men som begivenhed “et nu”, i bedste fald oplevelsen af en syntese af flere sider af en person. Det opleves “nu” og peger samtidig fremad imod kommende menneskers oplevelse.

I foråret 2020 under coronakrisen afholdt bestyrelsen et møde, hvor jeg også var med som

lærerrepræsentant. Efter mødet gik vi en tur i parken, idet der var forslag om at bygge udendørs shelters til undervisning og socialt samvær. Solen skinnede på de lysegrønne blade i parken som et luftigt håb midt i denne overraskende pandemi. Bestyrelsen viste stor interesse på vores “markvandring” for de nye tiltag. Også Jens, den afgående formand, diskuterede ivrigt de forskellige placeringer af shelters i den lysegrønne park.

Jeg skyndte mig hjem og malede på et udkast, hvor højskolemennesket var i fokus og arbejdede således videre med to versioner af Jens. Som hver gang man laver et portræt tager det tid, det skulle være noget fra en oplevet situation (i parken), der skulle være genkendelighed af personen inklusiv nuancerne i personligheden, og det skulle have en form for tidløshed, endda helst på en ubesværet måde.

Min kone kom et par dage senere ind i atelieret og sagde med vanlig sikkerhed, at det selvfølgelig skulle være det sidste, højskolemennesket, den afgående formand, på markvandring, på Grundtvigs Højskole, hvorefter jeg færdiggjorde den version.

Det er en stor fornøjelse og ære, at jeg kan bidrage med endnu et billede af en betydningsfuld person, Jens N Christiansen, på den gamle skole, hvor også Holger Begtrup's portræt hænger. Gad da også vide hvordan det vil blive opfattet i den fjerne fremtid?

Kræsten Byskov

Skolens medarbejdere

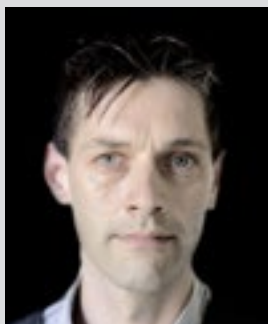
1. november 2020

Jakob Mejlhede Nielsen. Født 1968 i Tønder, forstander og underviser i dansk, europæisk og international politik. Jeg er cand. mag. i samfundsfag og historie fra Århus Universitet, men kom til at brænde for højskolen, da jeg i løbet af studierne blev gæstelærer på en højskole. Dette engagement medførte otte år som højskolelærer inden jeg i 2002 blev forstander på Grundtvigs Højskole. Mine hovedinteresser er politik og historie. Men jeg er også til fodbold, mad og vin. Jeg bor på skolen sammen med min kone Ditte, som arbejder som selvstændig film- og formidlingskonsulent og vores to drenge; Elias (f. 2000) og Valdemar (f. 2002).

Ditte Thomassen. Født 1979. Viceforstander og underviser (for tiden) i smykker og tekstil og design. Cand. mag. i historie og religionsvidenskab fra RUC og KUA. Desuden har jeg gennemført kurser på bl.a. Københavns Tilskærerakademi, Ravstedhus og Værkstedet for smykker og brugsting. Som højskolelærer har jeg en helt unik mulighed for at dyrke både mine kreative, boglige og menneskelige interesser. Selvom administrationen optager meget af min tid er det til stadighed fantastisk dagligt at kunne veksle mellem foredrag, møder, tavleundervisning og sølv, perler og beskidte negle. Jeg bor på højskolen sammen med min mand Anders og vores tre børn, Silje på 12, Linus på 9 og Astrid på 2 år.

Joachim Adrian. Født 1977. Uddannet fotojournalist fra Fatamorgana og DMJX. Har været staff photographer på Politiken, vundet en lang række danske og internationale priser og er bl.a. kåret som årets pressefotograf. Et godt fotografi skal ikke bare forstås i hovedet. Det skal gå lige i maven. Jeg går lige i kødet på verden. Jeg elsker de uforudsigelige oplevelser, mit kamera har skubbet mig ud i. Og jeg bliver blæst om kuld af den styrke, stillbilledet har. Her standser tiden for al evighed, og refleksionen får lov at vokse frem. Jeg er vild med at give fotografiet videre i de åbne sind, det møder i højskolens sprudlende rammer. Derudover har jeg en matros-uddannelse, tre børn og en campingvogn fra 70'erne med i bagagen.

Kræsten Krum Byskov. Født 1957. Uddannet på Glyptotekets tegneskole og Niels Herman Wamberges malerskole. Ole Buntons skulpturskole. Har arbejdet med illustrationer, story-boards, portrætter, tegneserier ungdomsbøger, osv. til aviser og forlag på tegnestuen Gimle i Kbh. 1986 –2003. Afholdt udstillinger med oliemalerier og er tilknyttet Galleri Skt. Gertrud i Kbh. Underviser i maleri, kunsthistorie, tegning, illustration, photoshop, skulptur og koncept-kunst. Bor i Birkerød med min kone Dorte og vores tre børn, Tobias f. 1998, Viktor f. 1995 og Sari f. 1989. Jeg har også et atelier uden for Birkerød.

Bodil Chemnitz. Født 1967. Cand.mag. i dramaturgi og film fra Århus Universitet. Underviser i fagene Filmfabrikken, Filmklassikere og Moderne Film. Jeg glæder mig dagligt over højskolens frie former og livlige meningsudvekslinger. Jeg holder af at kunne diskutere og dele min begejstring for film med skolens kursister. Derudover har jeg lavet TV-dokumentar til DR Ultra, arbejdet på Nordisk Film med tv-udvikling og tidligere undervist på Brande og Borups Højskoler. Jeg bor på højskolen sammen med Peter, der er historiker, og vi har sammen Emilie og Dikte på 17 og 15 år.

Jesper Erland Christensen. Født 1987. Bachelor i idræt fra Københavns Universitet. Underviser i idræt og bevægelsesfag. Den bedste grund til at bevæge sig er, fordi man kan. For mig er bevægelse med kroppen et faktisk redskab til at lære sig selv og andre at kende. Uanset om det kaldes idræt, sport, motion eller andet, så er mit udgangspunkt at udvikle sig selv, sit kendskab samt sin relation til andre og have det sjovt samtidig. Jeg håber, at jeg med min undervisning kan videregive dette til eleverne, så de finder en stor glæde ved deres krop og brugen af den.

Kim Faurschou. Født 1961. Underviser i filosofi, sociologi, psykologi, idéhistorie, medicinsk etik og mediefilosofi. Uddannet folkeskolelærer, endvidere hovedfag i filosofi på Københavns Universitet samt fag på DPU (religion og psykologi) og IT-Universitetet (Mediesociologi). Ud over højskolen sidder jeg i bestyrelsen i Filosofisk Forum, der er et foredrags- og debatforum, hvor jeg også får dyrket mine filosofiske lyster. Jeg bor på højskolen sammen med Helle, der er kontorfuldmægtig. Sammen har vi Magnus, der er født i 2003.

Thomas Laumark Hansen. Født 1993. Stud. på kandidat i Sociale Interventionsstudier på Roskilde Universitet. Underviser i fagene Lad os Tale Sammen og Albumlytteklub. Jeg interesserer mig for medborgerskab, samtale og social bæredygtighed. For mig er højskolen en kreativ bikube, hvor drømme og idéer virkelig får frit spil - og eleverne bliver udfordret på deres værdier i fællesskab. Jeg elsker at snakke med eleverne. Der er intet bedre end at blive opslugt i en spændende samtale over en kop sort kaffe og et stykke gulerøds-kage! Jeg bor på Nørrebro med min dejlige kæreste Lea i en hyggelig, lille lejlighed.

Mette Heister. Født 1975, underviser i rytmisk kor, vocal performance, improteater, optankning og er ind imellem på besøg som stemmecoach hos de andre fag på skolen. Som barn og ung medvirkede jeg i mange teaterforestillinger og musicals og har siden hen også instrueret forskelligt teater for og med børn og voksne. Jeg er aktiv musiker og sanger både i bands, kor og på studiesessions hos div. kunstnere. Siden 2003 har jeg undervist på Grundtvigs Højskole. Uddannet fra KU i musik-, film- og medievidenskab og er netop færdiguddannet som certificeret stemme- og sang-coach. Jeg bor i Farum med min mand og to børn.

Sofie Buch Hoyer. Underviser i Journalistik & medier og Kineserne kommer! | F. 1990. Uddannet journalist fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole samt University of Hong Kong. Jeg elsker at tage på eventyr og føre dagbog for verden som journalist. Det er nysgerrigheden og modet til at fortælle historier fra virkeligheden, som jeg higer efter at give videre til eleverne. Jeg har tidligere arbejdet for bl.a. dagbladet Politiken og magasinet Ræson og er nu ansvarshavende redaktør på Højskolebladet. Når alle deadlines er overstået, finder man mig som regel i en kajak, på fodboldbanen eller med min guitar om skulderen – altid klar på at akkompagnere til fællessang.

Nikolaj Reinholt Johannessen. Født 1990. Uddannet journalist fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole. Tidligere elev på Grundtvigs Højskole i 2011 og nu underviser og kommunikationsmedarbejder. Jeg har arbejdet for blandt andre Red Barnet, dagbladet JyskeVestkysten og som freelance journalist. For mig er højskolen en unik institution med plads til leg, fordybelse og alvor. Jeg forsøger så vidt som muligt at give den højskoleånd, jeg selv oplevede som elev, videre til de nye elever.

Louise Krage. Født 1976. Uddannet journalist fra Danmarks Journalisthøjskole. Underviser i radio og er skolens studievejleder. Jeg har blandt andet arbejdet som journalist på Danmarks Radio og Radio24syv, og laver stadig radio indimellem ved siden af mit højskolejob. Jeg er vild med at undervise og elsker højskolens mangfoldighed og faglighed, fællesskab, alvor og sjov. Jeg bor i København med min mand Ulrik og vores fire børn: Vilma, Kaj, Buster og Otto.

Søren Lerche. Født 1975. Højskolelærer og SSP konsulent, hvor han arbejder med unge og socialt og kulturelt entreprenørskab. Søren er uddannet i kommunikation og kultur og sprogødestudier fra RUC. Han er formand for Multipark Hillerød. Bor tæt ved skolen med sin kæreste og deres fire børn. I oktober 2015 udkom han med en bog om sin fortid *Autonom, pusher, mentor* (Gyldendal 2015, ved journalist Ulrik Dahlin).

Sarah Stampe Lund. Født 1991. Uddannet beklædningsdesigner fra Scandinavian Academy of Fashion Design. Under uddannelse til friluftvejleder gennem KU på Skovskolen i Nødebo. Jeg har altid haft en stor passion for friluftsliv, den kreative proces og det at kunne skabe noget med mine hænder. At formgive og arbejde med et visuelt udtryk er én af mange måder at kommunikere på og jeg finder det spændende hvordan ideer, tanker og refleksioner gennem en designproces kan få form og udtryk. Jeg håber, at jeg gennem min undervisning kan videregive denne passion og skaberglæde, så kreativiteten kan få mulighed for at folde sig ud. Underviser i: Bushcraft og Raku

Henrik Rasmussen. Født 1964. Underviser i forfatterværksted, ny dansk litteratur, moderne verdenslitteratur, retorik og boldspil. Jeg er uddannet i litteraturvidenskab og spansk fra KU og har siden taget en uddannelse i Analytisk journalistik fra Journalisthøjskolen. Når jeg ikke er på højskolen eller med familien, spiller fodbold eller tennis, holder jeg af at skrive. Det er blevet til fire bøger indtil videre: *Sandhedens maskespil om digteren Federico García Lorca*, *Gads Litteraturlleksikon* (sm.m. to andre), *Frihedens pris. André Gides liv og værk*, og senest romanen *Jeg ved faktisk ikke hvorfor jeg er her*. Jeg bor i København med min hustru Sara og vores søn Emil, født i 2005.

Malth Majgård Nørbjerg. Født i 1995. BA i filosofi, og praktikant på højskolen. Jeg blev draget mod højskolen pga. dens frie læringsrum, og fordi den tilbyder de ideelle betingelser for filosofiens liv. Filosofi er nemlig ikke noget der står stille, men er noget som sker i dialogen mellem mennesker. Selvom jeg har en side, som er optaget af filosofi, politik og kunst, er jeg også totalt tiltrukket af friluftsliv, og jeg har en kæmpe passion for sejlads og fiskeri. Jeg bor på Amagerbro sammen med mine to kammerater, og jeg har en idé om at jeg en dag ude i fremtiden skal sejle jorden rundt .

Stephan Sieben. Født 1977. Underviser i musik og sammenspil. Uddannet på det rytmiske musikkonservatorium i København. Jeg glæder mig over at møde alle, der sammen med mig vil fordybe sig i musikkens verden. Sammen med min guitar har jeg igennem årene været mange steder henne, både der hvor publikum er strømmet til og dér, hvor de er udvandret. Og jeg trives virkelig godt begge steder, rundt om og ind i mellem. Desuden har jeg undervist i mange år og elsker at være nysgerrig sammen med mine elever. Jeg bor på højskolen sammen med min kæreste Ditte og vores to børn.

Ole Vind. Født 1944. Lærer på skolen fra 1976 til 2009, nu pensionist og skolens arkivar, lokalhistoriker, grundtvigekspert og undertiden gæstelærer. Jeg er cand. scient. i fysik og matematik samt dr. phil. i idéhistorie med en disputats om Grundtvig. Særlig interesse for historiefilosofi, religionshistorie, Kina, Grundtvig og kritisk samfundsdebat. Jeg bor sammen med min kone Anna Marie få hundrede meter fra højskolen. Vi har tre børn og seks børnebørn.

Peter Westermann. Født 1985. Underviser i politiske fag. Uddannet i statskundskab, regionsrådsmedlem, suppleant til Europaparlamentet, tidligere folketingsmedlem og næstformand for SF. Jeg er et politisk menneske, der på højskolen søger at kombinere den politiske interesse med det menneskelige møde. Jeg har begået mig på Christiansborg, i medierne og kender de politiske processer og deler glad og gerne ud af mine erfaringer og håber, at mit engagement smitter. Sammen med min ven, SF's folketingsmedlem Lisbeth Bech Poulsen, skrev jeg i 2018 bogen *Oprør for fremtiden*. Jeg bor i København med min kone Marie og vores to små børn, Laura og Oskar.

Køkken

Simon Lundby Møller
Køkkenchef

Johannes Haugaard Nielsen
Assisterende kok

Steffan Bjerregaard
Assisterende kok

Pedro Baumann
Assisterende kok

Sanne Rose Lassen
Rengøring

Tina Stenbøl
Køkkenmedarbejder

Fra efteråret 2019

Kontor

*Sidse Bording Foo
Forretningsfører*

*Anette Svinding
Skolesekretær*

*Ana Marie Mariegaard
Økonomimedarbejder*

*Birgitte Tenstrand
Kontorassistent*

*Mette Snorre
Kontormedarbejder*

*Anja Fjord Skovgaard
Kommunikationsmedarbejder*

Pedeller

*Torben Blix
Pedel*

*Jesper Børge Nielsen
Pedelmedhjælper*

*Henrik Erlind Thomsen
Pedelmedhjælper*

Fra februar 2020.

Maskebal august 2020

Indbydelse til jubilarmøde 2021

Kære jubilarer

Det er en stor glæde at kunne invitere jubilarer med ledsager til jubilarmøde på Grundtvigs Højskole Frederiksborg **lørdag den 12. juni**. Jubilarmødet er både for årets jubilarer og for jubilarer som skulle have været til det jubilarmøde i 2020 som pga. Covid-19 måtte aflyses. Og skulle der være andre jubilerende årgange som gerne vil være med er det også muligt. I givet fald bedes man rette henvendelse til skolen.

Vi har lagt jubilarmødet i en weekend hvor der ikke er elever eller andre kursister i huset. Det betyder at vi kan afholde jubilarmødet forsvarligt og med god afstand jf. de retningslinier som måtte være gældende næste sommer.

Jubilarer fra 2020 var:

10 år: efterår 09 og forår 10

25 år: efterår 94 og forår 95

40 år: efterår 79 og forår 80

50 år: efterår 69 og forår 70

60 år: sommer 60 og vinter 60/61

Jubilarer i 2021 er:

10 år: efterår 10 og forår 11

25 år: efterår 95 og forår 96

40 år: efterår 80 og forår 81

50 år: efterår 70 og forår 71

60 år: sommer 61 og vinter 61/62

Vi håber der er rigtig mange som har lyst til at deltage, men vi ved også at der er mange som ikke er medlem af Elevforeningen, og som skolen derfor ikke har kontakt med.

Kontakt derfor gerne andre fra årgangene via telefon, på mail eller ved at dele invitationen, hvis årgangen har en Facebook-gruppe.

Vi forventer at programmets råskitse vil se ud som på næste side, men der kan ske ændringer i rækkefølge mm. når programmet bliver detailplanlagt og i henhold til de til den tid gældende retningslinier for forsamlings.

Fra vinterskolen 1961-62

Lørdag den 12. juni

- 11.30-12.15 Ankomst og indkvartering –
udlevering af navneskilte og deltagerliste.
- 12.15 Frokost i spisesalen
- 13.00 Velkomst, sang og fortælling om skolen ved
forstander Jakob Mejlhede Nielsen
- 14.00 Jubilarårgangene mødes i årgange –
præsentationsrunde og mulighed for hilsener.
Kaffe & kage i spisesalen - kan tages med
ud i lokalerne.
- 16.00 Sangtime & fortælling v. tidl. forstander
Erling Christiansen
- 17.30 Baren åbner
- 18.00 Festmiddag (hovedret, dessert og kaffe &
chokolade). Mulighed for indslag, taler og
sangønsker. Aftenbar og natmad.

Søndag den 13. juni

- 08.30 – 10.00 Morgenmad i spisesalen, derefter
afrejse.

Priser:

Frokost lørdag	75,- kr.
Kaffe & kage, festmiddag og natmad	275,- kr.
Brunch søndag	50,- kr.
Jeg/vi ønsker af leje værelse lørdag-søndag: med linned og håndklæde	200,- kr.
uden linned og håndklæde	150,- kr.

Man betaler ved ankomst. Ønske om overnatning vil
blive imødekommet efter først til mølle – princippet.

Tilmelding:

Man kan senest 7. juni 2021 tilmelde sig jubilarmødet
ved at gå ind på skolens hjemmeside www.grundtvigs.dk/
kalender og gå ind på arrangementet 12. juni 2021
– her ligger der en tilmeldingsformular.

Hvis man ikke har adgang til hjemmesiden er
det også muligt at maile til info@grundtvigs.dk
eller ringe til skolen på tlf. 48268700. Husk i givet
fald at angive navn, adresse, måltider, årgang og
evt. antal personer og værelsesønske med/uden
linned/håndklæde.

Med venlig hilsen, *Jakob Mejlhede Nielsen, Forstander*

Vi bringer på side 68 - 70 nogle hilsener, men alle jubilarer er selvfølgelig velkomne.

Efterårsholdet 2010 var på fælles studietur til Istanbul i december.